

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

Anotace rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva

Rozsudek ze dne 24. května 2006 ve věci č. 63945/00 – *Weissman a ostatní proti Rumunsku*

Senát třetí sekce Soudu rozhodl, že uložením příliš vysokých soudních poplatků došlo k porušení práva stěžovatelů na přístup k soudu zakotveného v čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Soud dále rozhodl, že tímto postupem došlo i k porušení článku 1 Protokolu č. 1, neboť stěžovatelé legitimně očekávali, že jejich nároku na náhradu ušlého zisku z nájmu jejich nemovitosti bude, a to alespoň částečně, vyhověno. Soud stěžovatelům přiznal náhradu majetkové škody ve výši 40 000 eur.

I. Skutkové okolnosti

Stěžovatelé v prvním vnitrostátním řízení získali zpět do svého vlastnictví nemovitost, která byla bez zákonného důvodu vyvlastněna v roce 1949. Stěžovatelé poté podali novou žalobu na náhradu ušlého zisku z nájmu nemovitosti za dobu od jejího vyvlastnění do navrácení v roce 1999. V průběhu této doby v budově sídlilo velvyslanectví Německa. Na počátku druhého řízení soud podle zákona vyměřil stěžovatelům soudní poplatek ve výši více než 5 miliard rumunských lei, tedy zhruba 320 tisíc eur. Poplatek byl vyměřen jako součet fixní částky a podílu nároku stěžovatelů. Zákon neobsahoval žádný horní limit pro soudní poplatky. Stěžovatelé požádali o výjimku z povinnosti uhradit soudní poplatek, která měla být podle zákona přiznána u žalob na vrácení neoprávněně vyvlastněného majetku a akcesorických nároků. Vnitrostátní soudy však stěžovatelům odmítly tuto výjimku přiznat s odůvodněním, že nárok na ušlý zisk byl vznesen v samostatném řízení po pravomocném rozhodnutí o navrácení majetku a nejedná se tedy o akcesorický nárok. Vnitrostátní soudy řízení pro nezaplacení soudního poplatku zastavily.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

A. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČL. 6 ODS. 1

Stěžovatelé předně namítali, že vyměřením velmi vysokého soudního poplatku došlo k zamezení jejich přístupu k soudu.

Soud připomněl, že právo na přístup k soudu zakotvené v čl. 6 odst. 1 Úmluvy není právem absolutním a umožňuje uložení poplatku osobám, které se se svým nárokem obrací na soud, pokud je takový postup v zájmu řádného výkonu spravedlnosti [*Tolstoy Miloslavsky proti Spojenému království*, č. 18139/91, rozsudek ze dne 13. července 1995, § 66 a násl.; *Kreuz proti Polsku* (č. 1), č. 28249/95, rozsudek ze dne 19. června 2001, § 59]. Omezení přístupu k soudu je však v souladu s čl. 6 odst. 1 Úmluvy jen tehdy, pokud sleduje legitimní cíl a zároveň je dodržena přiměřenost použitých prostředků vzhledem k cíli, který je omezením sledován. Rozhodujícími faktory jsou výše poplatků, včetně schopnosti stěžovatele je zaplatit, a fáze řízení, ve které byly uloženy.

Ve vztahu k projednávané věci Soud shledal, že soudní poplatek uložený stěžovatelům byl velmi vysoký a jeho výše nebyla odůvodněna ani zvláštními okolnostmi případu, ani finanční situací stěžovatelů. Výše poplatků byla určena podle zákona jako součet fixní sumy a podílu z částky, které se stěžovatelé domáhali. Tato částka byla sice značně vysoká, Soud se však domníval, že nárok stěžovatelů nebyl přehnaný ani bezdůvodný. Naproti tomu shledal, že soudní poplatek vyměřený stěžovatelům byl nadměrný, což vedlo k nemožnosti stěžovatelů uplatnit svůj nárok před soudem.

S ohledem na okolnosti případu a na skutečnost, že k omezení přístupu k soudu došlo již v počáteční fázi řízení, Soud shledal, že omezení bylo nepřiměřené a narušilo samotnou podstatu práva stěžovatelů na přístup k soudu (*Teltronic-CATV proti Polsku*, č. 48140/99, rozsudek ze dne 10. ledna 2006). Soud proto dospěl k závěru, že státu se nepodařilo nastolit spravedlivou rovnováhu mezi zájmem na pokrytí nákladů řízení a zájmem stěžovatelů uplatnit svůj nárok před soudem. Došlo tedy k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

B. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 1 PROTOKOLU Č. 1

Stěžovatelé dále namítali, že zastavením řízení byli připraveni o pohledávku, kterou měli vůči státu.

Soud shledal, že nárok stěžovatelů na vyplacení nájemného, které za období, během něhož byla nemovitost stěžovatelům vyvlastněna, pobíral stát, byl ve vnitrostátním právu dostatečně jasně zakotven, a proto stěžovatelé měli „legitimní očekávání“ ve smyslu článku 1 Protokolu č. 1, že bude naplněn. Jejich nárok tedy byl majetkem požívajícím ochrany tohoto ustanovení.

Soud dále konstatoval, že zastavením řízení bylo v praxi znemožněno, aby se stěžovatelé domohli vyplacení dané částky, a proto došlo k zásahu do jejich majetkových práv. S odvoláním na své závěry na poli článku 6 Úmluvy Soud uvedl, že tento postup vnitrostátních soudů vybočil z prostoru pro jejich uvážení i z pohledu článku 1 Protokolu č. 1 a ani prizmatem tohoto ustanovení nemůže být odůvodněný. Jelikož tedy stěžovatelé neobdrželi žádné protiplnění za užívání jejich nemovitosti státem, byla narušena spravedlivá rovnováha mezi veřejným zájmem a zájmy stěžovatelů a došlo k porušení článku 1 Protokolu č. 1.